

Avrupa Antlaşmaları Serisi - No. 105

Bu resmî olmayan çeviri(ler), "Aile Mahkemelerinin Etkinliğinin Artırılması: Aile Üyelerinin Haklarının Daha İyi Korunması Ortak Projesi" kapsamında, Avrupa Birliği'nin maddi desteği ile, Avrupa Konseyi tarafından sağlanmaktadır. Çeviriler resmî çeviri olmayıp, çevirmenin yegâne sorumluluğu altındadır.

Çocukların Velayeti ve Çocukların Velayetinin İadesine İlişkin Kararların Tanınması ve Tenfizine Dair Avrupa Sözleşmesi

Lüksemburg, 20.V.1980

Sözleşmeyi imzalayan Avrupa Konseyi Üye Devletleri,

Avrupa Konseyi Üye Devletlerinde çocuğun velayetiyle ilgili karar verirken çocuğun refahına verilen önemin daha ağır bastığını kabul ederek;

Çocuğun velayetiyle ilgili kararların daha geniş ölçekte tanınması ve tenfizini sağlamak için yapılan düzenlemelerin çocukların refahının daha iyi korunmasını beraberinde getireceği düşüncesiyle;

Bu amaçla ebeveynlerin erişim hakkının velayet hakkının doğal sonucu olduğunu vurgulayarak;

Çocukların sınır ötesi uygunsuz bir şekilde yerlerinden edildiği vakaların sayısındaki artışı ve bu tür vakalardan kaynaklanan sorunlara yeterli çözüm bulmanın zorluklarını dikkate alarak;

Keyfi olarak velayeti sekteye uğratılan çocukların velayetini iade etmeye yönelik önlemler alma isteğiyle;

Farklı ihtiyaçlara ve durumlara cevap veren düzenlemeler yapma isteği konusunda kani olmuş şekilde;

Yetkili makamlar arasında hukuki işbirliği kurma arzusuyla,

Aşağıdaki konularda mutabık kalmıştır :

Madde 1

Bu Sözleşme kapsamında:

- a) *Çocuk, uyruğu* ne olursa olsun 16 yaşın altında olan ve kendi mutad meskeninin, uyruğunun tabi olduğu kanun veya söz konusu ülkenin iç hukuku uyarınca kendi ikamet yerine karar verme hakkı bulunmayan kişidir;
- b) *Yetkili makam* adli veya idari makam anlamına gelir;
- c) *Velayete ilişkin karar* çocuğun ikamet yeri hakkında karar verme veya çocuğa erişme hakkı dahil olmak üzere kişinin çocuğa sunduğu bakım ile ilgili yetkili makamın kararı anlamına gelir;

- d *Uygunsuz bir şekilde çocuğun yerini değiştirme*, çocuğun velayetine ilişkin Sözleşmeye taraf ülkelerden birinde verilen ve böyle bir ülkede uygulanabilir olan kararı ihlal ederek çocuğu sınır ötesi yerinden edilmesi anlamına gelir ve uygunsuz bir şekilde çocuğun yerini değiştirme aynı zamanda aşağıdakileri içerir:
- i Çocuğa erişim hakkının kullanıldığı dönemin sonunda veya velayetin geçerli olduğu yer dışında herhangi bir yerde geçici bir şekilde kalınan süre sonunda çocuğun sınır ötesi iadesinin yapılmaması;
 - ii Madde 12 kapsamında sonradan hukuka aykırı olduğuna karar verilen yerini değiştirme.

Bölüm 1 Merkezi Makamlar

Madde 2

- 1 Sözleşmeye taraf olan tüm ülkeler işbu Sözleşmede yer alan işlevlerin yerine getirilmesi amacıyla bir merkezi makam tayin eder.
- 2 Federal Devletler ve birden fazla hukuk sistemi olan ülkeler birden fazla merkezi makam atayabilecek ve bu makamların yeterlilik düzeylerini belirleyebileceklerdir.
- 3 Avrupa Konseyi Genel Sekreteri bu madde kapsamında yapılacak atamalar konusunda bilgilendirilecektir.

Madde 3

- 1 Sözleşmeye taraf olan ülkelerin merkezi makamları birbiriyle işbirliği yapacak ve kendi ülkelerinde yetkili makamlar arasında işbirliğini destekleyecektir. Bu görevi hızlı ve etkili bir şekilde yerinde getireceklerdir.
- 2 İşbu Sözleşmenin işleyişini kolaylaştırmak amacıyla, Sözleşmeye taraf ülkelerin merkezi makamları:
 - a Yetkili makamlardan hukuki veya derdest davalarla ilgili olaylar hakkında gelen bilgi taleplerinin iletilmesini sağlar;
 - b Çocukların velayeti ve kanundaki değişiklikler hakkında talep üzerine birbirlerine bilgi temin ederler;
 - c Sözleşme'nin uygulanmasından kaynaklanabilecek zorluklar konusunda birbirlerini bilgilendirir ve mümkün olduğunca bu zorlukların ortadan kaldırılmasını sağlarlar.

Madde 4

- 1 Sözleşmeye taraf bir ülkede çocuğun velayetiyle ilgili bir karar aldırın ve bu kararın başka bir taraf ülkede tanınmasını ve tenfizini isteyen kişi Sözleşmeye taraf ülkedeki merkezi makama bu amaçla bir başvuruda bulunabilir.
- 2 Başvuruya Madde 13'te bahsi geçen belgeler de eşlik edecektir.
- 3 Başvuruyu alan merkezi makam, söz konusu ülkedeki merkezi makam değilse, belgeleri doğrudan ve gecikmeksizin söz konusu merkezi makama gönderir.
- 4 Başvuruyu alan merkezi makam işbu Sözleşmede yer alan hükümlerin yerine getirilmediğinin açık olduğu durumlarda müdahale etmeyi reddedebilir.

- 5 Başvuruyu alan merkezi makam başvurunun ilerleme durumu hakkında başvuru sahibini gecikmeksizin bilgilendirir.

Madde 5

- 1 Söz konusu ülkedeki merkezi makam uygun olduğunu düşündüğü tüm adımları gecikmeksizin atar veya bu adımların atılmasını sağlar ve gerektiğinde aşağıdakilerin gerçekleştirilmesi amacıyla bunu yetkili makamlar nezdinde dava sürecini başlatarak yapar:
- Çocuğun bulunduğu yeri belirlemek;
 - Özellikle geçici tedbirler sebebiyle çocuğun veya başvuru sahibinin çıkarlarına halel getirmekten kaçınmak;
 - Kararın tanınmasını ve tenfizini sağlamak;
 - Kararın tenfiz edildiği durumda çocuğun başvuru sahibine verilmesini sağlamak;
 - Talepte bulunan makamı alınan tedbirler ve sonuçları hakkında bilgilendirmek.
- 2 Söz konusu ülkedeki merkezi makamın çocuğun Sözleşmeye taraf olan başka bir ülke sınırları içinde olduğuna inanmak için geçerli sebebi varsa, ilgili belgeleri doğrudan ve gecikmeksizin ilgili ülkenin merkezi makamına gönderir.
- 3 Ülkesine iade etme bedeli hariç olmak üzere Sözleşmeye taraf olan her ülke, dava giderleri ve uygun olduğunda avukat desteği maliyeti dahil olmak üzere başvuru sahibinin adına ilgili ülkenin merkezi makamı tarafından bu madde kapsamında 1. paragraf altında alınan tedbirlere ilişkin başvuru sahibinden herhangi bir ödeme almamayı taahhüt eder.
- 4 Şayet tanıma ve tenfiz reddedilirse ve ilgili ülkenin merkezi makamı, başvuru sahibinin davanın esası hakkında söz konusu ülkenin yargılama prosedürlerinin devreye sokulmasına ilişkin talebin dikkate alınması gerektiğine karar verirse, söz konusu makam başvuru sahibinin söz konusu yargılama usulü kapsamında ilgili ülkede mukim olan veya ilgili ülkenin vatandaşı olanlara benzer şartlarda temsil edilmesini sağlamak için çaba sarf etmeli ve bu amaçla özellikle yetkili makamlar nezdinde dava işlemlerini başlatmalıdır.

Madde 6

- 1 İlgili merkezi makamlar arasında yapılan özel anlaşmalara ve bu maddenin 3.paragrafının hükümlerine tabi olarak:
- Söz konusu ülkenin merkezi makamıyla iletişim ülkenin resmi diliyle veya resmi dillerinden biriyle veya çeviri aracılığıyla yapılacaktır;
 - Buna karşın, söz konusu ülkenin merkezi makamı İngilizce veya Fransızca ya da bu dillerden birine çeviri aracılığıyla kurulan iletişimi kabul edecektir.
- 2 Yapılan soruşturmanın sonuçları dahil olmak üzere söz konusu ülkenin merkezi makamından gelen iletişim talepleri ilgili ülkenin resmi dilinde, resmi dillerinden birinde veya İngilizce veya Fransızca olabilir.

- 3 Sözleşmeye taraf ülkeler bu madde kapsamında paragraf 1.b'nin hükümlerini kısmen veya tamamen kapsam dışında bırakabilirler. Sözleşmeye taraf ülkelerden biri bu çekinceyi ortaya koyduktan sonra, Sözleşmeye taraf olan başka bir ülke söz konusu ülkeyle ilgili bu çekinceyi dikkate alabilir.

Bölüm II Kararların tanınması ve tenfizi ve çocukların velayetinin iadesi

Madde 7

Sözleşmeye taraf ülkelerden birinde velayetle ilgili verilen karar tanınır ve menşe ülkede uygulanabilir olan karar diğer taraf ülkelerde de uygulanabilir.

Madde 8

- 1 Uygun bir şekilde çocuğun yerini değiştirme durumunda, söz konusu ülkenin merkezi makama aşağıdaki durumlarda çocuğun velayetinin iadesi için gerekli adımların derhal atılmasını sağlayacaktır:
 - a Kararın verildiği ülkede dava işlemlerinin başlatılması esnasında veya daha erken bir aşamadaysa uygun bir şekilde çocuğun yerini değiştirme esnasında çocuğun ve ebeveynlerinin yalnızca söz konusu ülkenin uyruğuna tabi olması ve çocuğun mutlak meskeninin söz konusu ülke sınırları içinde olması ve
 - b Uygun bir şekilde çocuğun yerini değiştirme tarihinden itibaren altı ay içinde merkezi bir makama velayetinin iadesiyle ilgili talepte bulunulması.
- 2 Şayet söz konusu ülkenin kanunları uyarınca, bu madde kapsamında 1.paragrafın gerekliliklerine adli bir makama başvurmadan uyulamayacaksa, işbu Sözleşmede belirtilen gerekçelerinden hiçbirisi davaya ilişkin işlemler için geçerli olmaz.
- 3 Çocuğun velayetini elinde bulunduran kişi ile başka bir kişi arasından söz konusu diğer kişiye erişim hakkı tanınması konusunda yetkili bir makam tarafından onanmış bir anlaşma varsa ve yurtdışına götürülen çocuk üzerinde mutabık kalınan süre sonunda velayeti elinde bulunduran kişiye teslim edilmediyse, söz konusu çocuğun velayeti bu madde kapsamında paragraf 1.b ve 2 uyarınca iade edilir. Yetkili makamın, çocuğun velayetini elinde bulundurmeyen kişiye bu tür bir hak tanımaya yönelik karar vermesi durumunda da aynı durum geçerlidir.

Madde 9

- 1 Uygun bir şekilde çocuğun yerini değiştirme durumunda, yerini değiştirme tarihinden itibaren altı ay içinde merkezi bir makama başvurunun yapıldığı Madde 8 kapsamında ele alınanlar dışında, yalnızca aşağıdaki durumlarda tanıma ve tenfiz reddedilebilir:
 - a Davalı veya davalının yasal temsilcisinin gıyabında karar verilmesi halinde, davalıya dava işlemlerini başlatan belgenin veya eşdeğer belgenin davalının savunmasını hazırlamasına imkan tanıyacak şekilde zamanlıca tebliğ edilmemesi; ancak hizmetin yerine getirilememesi, davalının menşe ülkede dava işlemlerini başlatan kişiden bulunduğu yeri gizlediği için hizmetin yerine getirilmediği durumda tanıma veya tenfiz reddi için bir gerekçe teşkil edemez;
 - b Davalı veya davalının yasal temsilcisinin gıyabında karar verilmesi halinde, kararı veren makamın yetkisi aşağıdakilere dayanmaz:
 - i Davalının mutlak meskenine veya
 - ii Çocuğun ebeveynlerinin ortak mutlak meskenine, ebeveynlerden en az biri halihazırda orada mutlak mukim olacak şekilde veya,

- iii Çocuğun mutlak meskenine;
- c Çocuğun mutlak meskeni çocuğun yeri değiştirilmeden önce bir yıl boyunca talepte bulunan ülkede değilse, karar söz konusu ülkede velayetle ilgili uygulanabilir olan kararlar uyuşmaz.
- 2 Merkezi makama herhangi bir başvuru yapılmamışsa, uygunsuz bir şekilde çocuğun yerini değiştirme tarihinden itibaren altı ay içinde tanıma ve tenfiz talep edilirse, bu madde kapsamında 1.paragraf hükümleri eşit ölçüde uygulanır.
- 3 Hiçbir surette yabancı karar esasıyla ilgili gözden geçirilemez.

Madde 10

- 1 Madde 8 ve 9'un kapsamına giren durumlar dışında, tanıma ve tenfiz yalnızca Madde 9 kapsamında yer alan gerekçeler temelinde değil aynı zamanda aşağıdaki gerekçelerle de reddedilebilir:
 - a Kararın etkilerinin söz konusu ülkedeki aile ve çocuklarla ilgili kanunun temel ilkeleriyle açık bir şekilde bağdaşmadığı ortaya konursa;
 - b Zamanın geçmesi dahil ancak uygunsuz bir şekilde çocuğun yerini değiştirme hariç olmak üzere durumlardaki değişiklik sebebiyle ilk verilen kararın etkilerinin çocuğun refahıyla açık bir şekilde bağdaşmadığı ortaya konursa;
 - c Menşe ülkede dava işlemleri başlatıldığı esnada:
 - i Çocuğun söz konusu ülkenin vatandaşı olması veya orada mutlak mukim olması ve menşe ülke ilgili herhangi bir bağlantının bulunmaması;
 - ii Çocuğun hem menşe ülke hem de söz konusu ülkenin vatandaşı olması ve orada mutlak mukim olması;
 - d Şayet verilen karar söz konusu ülkede verilen kararlar bağdaşmıyorsa veya tanıma ve tenfize yönelik talebin sunulmasından önce başlatılan dava işlemleri uyarınca üçüncü bir ülkede verildikten sonra söz konusu ülkede uygulanabilir oluyorsa ve ret kararı çocuğun refahı doğrultusunda veriliyorsa.
- 2 Aynı durumlarda, tanıma ve tenfize ilişkin dava işlemleri aşağıdaki gerekçeler temelinde ertelenebilir:
 - a İlk karara ilişkin mutlak inceleme başlatılmışsa;
 - b Menşe ülkede dava işlemleri başlatılmadan önce çocuğun velayetine ilişkin işlemler söz konusu ülkede derdest ise;
 - c Şayet çocuğun velayetine ilişkin verilen başka bir karar tenfizle ilgili dava işlemlerinin veya kararın tanınmasına ilişkin diğer dava işlemlerinin konusu ise.

Madde 11

- 1 Erişim hakkına ilişkin kararlar ve erişim hakkını ele alan ve velayetle ilgili kararların hükümleri velayetle ilgili diğer kararlarla aynı şartlara tabi olmak suretiyle tanınır ve tenfiz edilir.
- 2 Bununla birlikte, söz konusu ülkenin yetkili makamı, özellikle konuyla ilgili tarafların taahhütlerini dikkate alarak erişim hakkının uygulanması ve kullanılmasına ilişkin şartları düzeltebilir.
- 3 Erişim hakkıyla ilgili herhangi bir karar alınmadığında veya velayetle ilgili kararın tanınması ve tenfizi reddedildiğinde, erişim hakkı isteyen kişi talepte bulunursa, söz konusu ülkenin merkezi makamı erişim hakkıyla ilgili karar için yetkili makamlarına başvurabilir.

Madde 12

Çocuğun sınır ötesi yerinin değiştirildiği esnada, çocuğun velayetiyle ilgili Sözleşmeye taraf ülkede halihazırda verilmiş uygulanabilir bir karar mevcut değilse, çocuğun velayetiyle ilgili olarak ve çocuğun yerinden edilmesinin yasa dışı olduğu ilan edilerek ilgili kişinin talebi üzerine Sözleşmeye taraf bir ülkede daha sonra verilecek karara işbu Sözleşmenin hükümleri uygulanır.

Bölüm III – Prosedür

Madde 13

- 1 Velayetle ilgili bir kararın başka bir taraf ülkede tanınması ve tenfizine yönelik talebe aşağıdakiler eşlik eder:
 - a Söz konusu ülkenin merkezi makamını başvuru sahibi adına hareket etme yönünde yetkilendiren bir belge veya bu amaçla başka bir temsilci tayin etme;
 - b Belgenin doğruluğuna ilişkin gerekli koşulları yerine getiren kararın bir nüshası;
 - c Davalı veya yasal temsilcisinin gıyabında verilen bir karar olması durumunda, davalıya dava işlemlerini başlatan belgenin veya eşdeğer bir belgenin gerektiği gibi tebliğ edildiğini gösteren belge;
 - d Mevcut ise, menşe ülkenin kanunu uyarınca kararın uygulanabilir olduğunu gösteren bir belge;
 - e Mümkün ise, söz konusu ülkede çocuğun bulunduğu yeri veya muhtemel olarak bulunduğu yeri gösteren bir beyan;
 - f Çocuğun velayetinin nasıl iade edileceğine dair öneriler
- 2 Yukarıda bahsi geçen belgelere gerektiğinde Madde 6'da belirtilen hükümler uyarınca çeviri eşlik eder.

Madde 14

Sözleşmeye taraf her ülke, çocuğun velayetine ilişkin kararların tanınması ve tenfizi için basit ve hızlı bir prosedür uygular. Bu amaçla, Sözleşmeye taraf her ülke tenfiz talebinin basit başvuru yoluyla gerçekleştirilmesini sağlar.

Madde 15

- 1 Madde 10, paragraf 1.b kapsamında karara varmadan önce, söz konusu ülkedeki makam aşağıdakileri yapar:
 - a Özellikle çocuğun yaşı ve kavrayışını dikkate alarak uygulanabilir olduğunda çocuğun görüşlerini öğrenir ve
 - b Konuyla ilgili gerekli soruşturmanın yürütülmesini talep edebilir.
- 2 Sözleşmeye taraf ülkelerde soruşturma maliyeti soruşturmanın gerçekleştirildiği ülkenin yetkili makamları tarafından karşılanır.
- 3 Soruşturma talebi ve soruşturmanın sonucu merkezi makamlar aracılığıyla yetkili makama gönderilebilir.

Madde 16

Bu Sözleşmeyle ilgili, kanunlaştırma veya benzer bir formalite gerekli değildir.

Bölüm IV – Çekinceler

Madde 17

- 1 Sözleşmeye taraf ülke, Madde 8 ve 9 veya bu maddelerden birinin kapsamına giren durumlarda velayete ilişkin kararların tanınması ve tenfizinin Madde 10 kapsamındaki gerekçelerle ortaya konulan çekince ile de belirtileceği üzere reddedilebileceği yönünde çekince ortaya koyabilir.
- 2 İşbu maddenin 11. paragrafında yer alan çekinceyi ortaya koyan Sözleşmeye taraf ülkede verilen kararların tanınması ve tenfizi, söz konusu çekincede belirtilen ek gerekçelerden biri sebebiyle Sözleşmeye taraf başka bir ülkede reddedilebilir.

Madde 18

Sözleşmeye taraf ülke, Madde 12 kapsamındaki hükümlerin kendisi için bağlayıcı olmayacağı yönünde bir çekince ortaya koyabilir. Bu Sözleşmenin hükümleri, böyle bir çekince ortaya koymuş olan taraf ülkelerden birinde verilen ve Madde 12'de atıfta bulunulan kararlar için geçerli değildir.

Bölüm V Diğer Belgeler

Madde 19

İşbu Sözleşme, menşe ülke ile söz konusu ülke arasında yürürlükte olan başka bir uluslararası belgeden veya bir kararın tanınması ve tenfizinin sağlanması için uluslararası bir anlaşmadan kaynaklanmayan, söz konusu ülkenin herhangi bir kanunundan yararlanma ihtimalini kapsam dışında bırakmaz.

Madde 20

- 1 İşbu Sözleşme, Sözleşmeye taraf ülkelerden birinin taraf olmayan ülkelerden birine karşı işbu Sözleşmenin düzenlediği konularla ilgili uluslararası bir belge kapsamındaki yükümlülüklerini etkilemez.

- 2 İki veya daha fazla Sözleşmeye taraf ülke, çocukların velayetine ilişkin yeknesak kanunlar koyduğunda veya bu alanda kararların tanınma ve tenfizi için özel bir sistem oluşturduğunda veya gelecekte bunu yaparlarsa, bu ülkeler kendi aralarında bu Sözleşmenin yerine yürürlükte olan söz konusu kanunlar veya sistemi veya bunların herhangi bir kısmını uygulama özgürlüğüne sahiptir. Bu hükümden faydalanmak için, söz konusu ülke kararını Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirir. Bu kararda yapılacak herhangi bir değişiklik veya iptal konusunda da bilgi verilmelidir.

Bölüm VI – Son hükümler

Madde 21

İşbu Sözleşme, Avrupa Konseyi Üye Ülkelerinin imzasına açıktır. İşbu Sözleşme onaya veya kabule tabidir. Onay veya kabul belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine sunulur.

Madde 22

- 1 İşbu Sözleşme, Avrupa Konseyine üye üç ülke Madde 21 kapsamındaki hükümler uyarınca Sözleşmenin bağlayıcılığıyla ilgili muvafakatlarını verdikleri tarihten sonraki üç aylık dönemin bitimini müteakip ayın ilk gününde yürürlüğe girer.
- 2 Sözleşmenin bağlayıcılığıyla ilgili sonradan muvafakat veren üye ülkelerle ilgili olarak, Sözleşme, onay veya kabul belgesinin verildiği tarihten sonraki üç aylık dönemin bittiği ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Madde 23

- 1 İşbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Tüzük kapsamında Madde 20.d uyarınca çoğunluk tarafından alınan kararla ve Komitede bulunan Sözleşmeye taraf ülkelerin temsilcilerinin oybirliğiyle Avrupa Konseyi üyesi olmayan herhangi bir ülkeyi işbu Sözleşmeye taraf olmaya davet edebilir.
- 2 Sözleşmeye taraf olacak ülkelerle ilgili olarak, sözleşmeye taraf olma belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterine sunulduğu tarihten sonraki üç aylık dönemin bitimini müteakip ayın ilk gününde Sözleşme yürürlüğe girer.

Madde 24

- 1 Ülkeler imza esnasında veya onay, kabul veya taraf olma belgesini sunarken işbu Sözleşmenin geçerli olacağı bölge veya bölgeleri belirleyebilir.
- 2 Ülkeler daha sonraki bir tarihte Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yönelik bir beyanname ile işbu Sözleşmenin uygulanma kapsamını beyannamede belirtilen diğer bölgeleri de kapsayacak şekilde genişletebilir. Bu bölgelerle ilgili olarak, Sözleşme bu tür beyannamenin Genel Sekretere sunulduğu tarihten sonraki üç aylık dönemin bitimini müteakip ayın ilk gününde yürürlüğe girer.
- 3 Beyannamede belirtilen bölgeyle ilgili olarak önceki iki paragraf kapsamında sunulacak beyanname Genel Sekretere yönelik bir tebliğle geri çekilebilir. Geri çekilme, bu tür bir tebliğin Genel Sekretere sunulduğu tarihten sonraki altı aylık dönemin bitimini müteakip ayın ilk gününde yürürlüğe girer.

Madde 25

- 1 Çocukların velayeti ve velayetle ilgili kararların tanınması ve tenfizi konusunda farklı hukuk sistemlerinin geçerli olduğu iki veya daha fazla bölgesi olan ülkeler imza esnasında veya onay, kabul ve taraf olma belgelerini sunarken işbu Sözleşmenin tüm bölgeleri için veya bir veya daha fazlası için geçerli olduğuna dair beyanda bulunur.
- 2 Bu tür ülkeler daha sonraki bir tarihte Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yönelik bir beyanname ile işbu Sözleşmenin uygulama kapsamını beyannamede belirtilen diğer bölgeleri kapsayacak şekilde genişletebilir. Bu bölgelerle ilgili olarak, Sözleşme bu tür beyannamenin Genel Sekretere sunulduğu tarihten sonraki üç aylık dönemin bitimini müteakip ayın ilk gününde yürürlüğe girer.
- 3 Beyannamede belirtilen bölgeyle ilgili olarak önceki iki paragraf kapsamında sunulacak beyanname Genel Sekretere yönelik bir tebliğle geri çekilebilir. Geri çekilme, bu tür bir tebliğin Genel Sekretere sunulduğu tarihten sonraki altı aylık dönemin bitimini müteakip ayın ilk gününde yürürlüğe girer.

Madde 26

- 1 Velayetle ilgili iki veya daha fazla hukuk sistemi devrede olan ülkelerle ilgili olarak:
 - a Kişinin mutlak meskeni hukukuna veya kişinin uyuşuyla ilgili hukuka yapılacak atıf, söz konusu ülkede yürürlükte olan kuralların belirlediği hukuk sistemine yönelik veya bu tür kurallar mevcut değilse ilgili kişinin en yakından bağlantılı olduğu hukuk sistemine yönelik olarak yorumlanacaktır.
 - b Menşe ülke veya söz konusu ülkeye atıf, kararın tanınması veya tenfizinin veya velayetin iadesinin talep edildiği bölgesel birime yönelik olarak yorumlanacaktır.
- 2 Bu madde kapsamında paragraf 1.a, velayetle ilgili kişisel başvuru konusunda iki veya daha fazla hukuk sistemi olan ülkelerde kıyas yolu ile uygulanır.

Madde 27

- 1 İmza esnasında veya onay, kabul veya taraf olma belgesini sunarken ülkeler işbu Sözleşme kapsamında Madde 6, 17 ve 18 altında 3.paragraf çerçevesinde yer alan çekincelerden biri veya daha fazlasından yararlanmak istediğini beyan eder. Başka bir çekince ortaya konulmaz.
- 2 Bir önceki paragraf kapsamında çekince ortaya koymuş olan taraf ülkeler Avrupa Konseyi Genel Sekreterine hitaben gönderilen tebliğle bu çekinceyi kısmen veya tamamen geri çekebilir. Geri çekme işlemi Genel Sekretere bu tebliğin sunulduğu tarihte yürürlüğe girer.

Madde 28

İşbu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihi müteakip üçüncü yıl sonunda ve kendi inisiyatifiyle bu tarih sonrasında herhangi bir zamanda Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Sözleşmeye taraf ülkelerin tayin ettiği merkezi makamların temsilcilerini Sözleşmenin işleyişi üstünde çalışma ve işleyişi kolaylaştırma amacıyla toplantı yapmaya davet eder. Sözleşmeye taraf olmayan Avrupa Konseyi üye ülkeleri söz konusu toplantıda gözlemci vasıtasıyla temsil edilebilir. Bu toplantılarda yapılan çalışmalarla ilgili bir rapor hazırlanacak ve bu rapor Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesini bilgilendirmek üzere Bakanlar Komitesine gönderilecektir.

Madde 29

- 1 Taraf ülkeler Avrupa Konseyi Genel Sekreterine hitaben gönderilecek bir tebliğle istedikleri zaman işbu Sözleşmenin geçersiz olduğunu duyurabilir.
- 2 Sözleşmenin bu şekilde geçersiz olduğunun duyurulması Genel Sekretere bu tür tebliğin sunulduğu tarihten sonraki altı aylık dönemin bitimini müteakip ilk gün geçerli olur.

Madde 30

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Konseye üye ülkeleri ve işbu Sözleşmeye taraf olan ülkeleri aşağıdakiler konusunda bilgilendirir:

- a Herhangi bir imza;
- b Onay, kabul ve taraf olma belgesinin sunulması;
- c Madde 22, 23, 24 ve 25 uyarınca işbu Sözleşmenin yürürlüğe girme tarihleri;
- d İşbu Sözleşmeye ilişkin herhangi bir işlem, bilgilendirme veya tebliğ.

Aşağıda imzası bulunanlar tanık olarak, usulüne uygun olarak işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Lüksemburg'da, 20 Mayıs 1980 tarihinde, İngilizce ve Fransızca olarak, her iki metin de eşit ölçüde sahil olacak şekilde hazırlanmış olup, tekli nüsha Avrupa Konseyi arşivlerinde yer almaktadır. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri onaylı nüshaları Avrupa Konseyi üye ülkelere ve işbu Sözleşmeye taraf olan ülkelere gönderir.